

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

VYBRANÁ TÉMATA

16/2012

Parlamentní volby v Gruzii 2012

Bc. Markéta Lišková

říjen 2012

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

<u>Všeobecné informace</u>	2
<u>Politický systém Gruzie</u>	3
<u>Volební systém do Parlamentu v Gruzii</u>	6
<u>Volby v Gruzii 1. 10. 2012</u>	7
<u>Reakce na volby</u>	10
<u>Literatura</u>	11

Všeobecné informace

Gruzie je jednou ze tří postsovětských zakavkazských republik, které vyhlásily nezávislost na Sovětském svazu v roce 1991. Gruzie se nachází v jihozápadní části Asie u břehu Černého moře. Sousedí na severu s Ruskem, na jihu s Tureckem, Arménií a Ázerbajdžánem. Roku 1995 byla přijata ústava; k poslední významné novelizaci došlo v roce 2010, kdy byly posíleny pravomoci parlamentu na úkor prezidenta (s účinností od roku 2013).

V roce 2003 protesty proti volebním manipulacím a korupci vyústily v odstoupení dosavadního prezidenta Eduarda Ševarnadzeho (tzv. Růžová revoluce). V roce 2004 byl novým prezidentem zvolen Michail Saakašvili a jeho strana Sjednocené národní hnutí (United National Movement - Ertiani Natsionaluri Modzraoba) se dostala k moci.¹ Saakašviliho převaha v politice způsobila vzrůstající nespokojenost s držetím moci v rukou jedné osoby, což vyústilo ve vlnu pouličních protestů v roce 2007. Protesty skončily zásahem policie a vyhlášením několikadenního výjimečného stavu v listopadu téhož roku, během něhož došlo k omezení činnosti opozičních médií a pozastavení shromažďovacího práva. Opozice žádala odstoupení prezidenta a vyhlášení nových voleb. Saakašvili odstoupil v listopadu 2007 a nový termín voleb byl stanoven na 5. ledna 2008. Saakašvili ve volbách zvítězil se ziskem 53,47 % hlasů při volební účasti 56,19 %. Představitelé opozice tuto volbu považovali za podvod, např. kvůli manipulaci s výsledky voleb ve formě padělání volebních protokolů,² nerovné volební soutěži – odmítnutí přístupu k státem vlastněným prostorám vyčleněným k předvolebním akcím, omezení přístupu k médiím nebo agitaci veřejných činitelů ve prospěch Saakašviliho.³ V květnu 2008 (volby svolány již na květen místo původního podzimu, posunutí

¹CIA. The World Factbook: Georgia. [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gg.html> .

² Nine-party opposition coalition's statement. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 17.1.2008 [cit. 2012-11-02]. Dostupné z: <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=16930>

³ OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Extraordinary Presidential Election 2008, Interim report no. 1, 6-13 december 2007. [online]. 2007. [cit. 2012-11-03]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/georgia/29941> .

voleb bylo odhlasováno Gruzínci v referendu⁴) se vládnoucí strana opět dostala do vlády a ovládla Parlament.⁵

V roce 2009 opozice opět požadovala odstoupení prezidenta a v dubnu téhož roku vypukla další vlna protestů. Saakašvili následně přislíbil urychlené přijímání reforem a předčasné volby v roce 2010, které se ale nakonec neuskutečnily, jelikož prezident Saakašvili odmítl odstoupit. Protesty nadále pokračovaly i ke konci roku 2009.⁶

V říjnu roku 2011 gruzínský milionář Bidzina Ivanišvili oznámil vytvoření vlastní opoziční politické strany.⁷ Pod jeho vedením vytvořila sjednocená opozice koalici s názvem Gruzínský sen (Georgian Dream).

Napjaté vzájemné vztahy mezi Gruzii a Ruskem vyústily v pětidenní konflikt, tzv. válku o Jižní Osetii v srpnu roku 2008. V srpnu roku 2008 vypukl ozbrojený konflikt v Jižní Osetii, následně došlo k ruské invazi s deklarovaným cílem chránit ruské občany. Gruzie vyhlásila válečný stav Rusku. Ruské jednotky dostaly pod kontrolu hlavní město Jižní Osetie, navíc se přesunuly i do další oblasti - Abcházie. Po několika týdnech bojů se podařilo uzavřít příměří. Ruské jednotky se stáhly na hranice Jižní Osetie a Abcházie, poté však Rusko uznalo nezávislost Jižní Osetie a Abcházie, což se setkalo s mohutným odporem Gruzie. K tomu navíc Rusko ponechalo své jednotky na těchto územích.⁸ Od té doby mezi sebou země neudržují diplomatické styky.⁹

Politický systém Gruzie

Do roku 2013 je Gruzie systémem se silným postavením prezidenta, dle Ústavy se jedná o poloprezidentský systém. Po příštích prezidentských volbách v říjnu 2013 vejde v účinnost ústavní novelizace, podle níž dojde k posílení postavení parlamentu a změně z poloprezidentského systému na parlamentní (tzv. parlamentarizace).¹⁰

⁴ GEORGIA Sakartvelos Parliamenti (Parliament): Elestions in 2008. *Inter-Parliamentary Union* [online]. 2008 [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: http://www.ipu.org/parline-e/reports/arc/2119_08.htm .

⁵ Georgia. *Freedom House: Freedom in the World* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/georgia> .

⁶ Georgia. *Encyclopaedia Britannica: Facts Matter* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/230186/Georgia/272350/Independence> .

⁷ Georgia. *Freedom House: Freedom in the World* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/georgia> .

⁸ Georgia. *Encyclopaedia Britannica: Facts Matter* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/230186/Georgia/272350/Independence> .

⁹ STREUBLOVÁ, Denisa. Rusko nabízí Gruzii obnovení diplomatických vztahů. *Mediafax.cz* [online]. 2.3.2012, [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.mediafax.cz/zahranici/4017609-Rusko-nabizi-Gruzii-obnoveni-diplomatickych-vztahu> .

¹⁰ New Constitution Adopted. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 15.10.2010 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://civil.ge/eng/article.php?id=22756> .

Poloprezidentský systém Gruzie je charakterizován přímou volbou prezidenta., Prezident je volen na 5 let ve všeobecných, rovných, přímých a tajných volbách systémem absolutní většiny¹¹. Prezidentem může být zvolena tatáž osoba maximálně na dvě po sobě jdoucí volební období. Prezidentem se může stát rodilý Gruzínek, který dosáhl nejméně 35 let a žil v Gruzii alespoň 15 let (po roce 2013 se prezidentem může stát občan Gruzie, který v Gruzii žil nejméně 5 let a žije v ní nepřetržitě tři roky před volbami¹²). Prezident Gruzie je hlavou státu, která vykonává vnitřní i zahraniční politiku státu.¹³

Mezi nejvýznamnější pravomoci prezidenta patří:¹⁴

- Jmenuje předsedu vlády a členy vlády, členy vlády může odvolat (právo o jmenování a odvolání členů vlády ztratí v roce 2013, právo jmenovat předsedu vlády prezidentovi zůstává);
- Je oprávněn rozpustit vládu;
- Má právo iniciovat zákony či referendum (od roku 2013 tato práva ztratí);
- Dává souhlas vládě k předložení státního rozpočtu Parlamentu (tuto pravomoc ztrácí v roce 2013);
- Může vydávat nařízení a příkazy na základě Ústavy a zákonů (od 2013 nemůže rušit akty vydané vládou);
- Rozpouští parlament v případech stanovených Ústavou.

Vláda Gruzie je exekutivním orgánem, který je odpovědný prezidentu republiky a parlamentu. Vláda zajišťuje provádění přijatých zákonů ve věcech vnitřní i zahraniční politiky. Vláda se skládá z předsedy a jednotlivých ministrů. Prezident jmenuje předsedu vlády. Nově složená vláda musí požádat Parlament o vyslovení důvěry ke složení vlády a k vládnímu programu. Parlament může vládě vyslovit nedůvěru absolutní většinou. Prezident je oprávněn svolávat a předsedat jednáním vlády, pokud se týkají otázek vysoké státní důležitosti.¹⁵

Jednokomorový parlament se skládá ze 150 členů volených na 4 roky. Parlament Gruzie je dle ústavy nejvyšším zastupitelským orgánem, který má v rukou zákonodárnou moc, stanovuje směr vnitřní a zahraniční politiky, vykonává kontrolní činnost vůči vládě, ratifikuje mezinárodní smlouvy. Parlament vyslovuje

¹¹ Ke zvolení prezidenta je nutné, aby kandidát získal alespoň 50 % hlasů. Pokud žádný kandidát nedosáhne předepsané většiny, koná se druh kolo, ve kterém soutěží dva nejúspěšnější kandidáti z kola prvního. Prezidentem se stane ten kandidát, který získá více hlasů (absolutní většinu).

¹² New Constitution Adopted. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 15.10.2010 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://civil.ge/eng/article.php?id=22756>.

¹³ Constitution of Georgia. [online]. 24.8.1995 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.parliament.ge/files/68_1944_951190_CONSTIT_27_12.06.pdf.

¹⁴ THE GOVERNMENT OF THE GEORGIA. Democratic Reforms. In: *2004-2010 Seven years that changed Georgia forever* [online]. 2004 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.georgianreforms.com/res/02.pdf>.

¹⁵ Constitution of Georgia. [online]. 24.8.1995 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.parliament.ge/files/68_1944_951190_CONSTIT_27_12.06.pdf.

důvěru vládě, popřípadě ji může odvolat pomocí vyslovení nedůvěry. Prezident může za určitých okolností daných ústavou rozpustit parlament.¹⁶

Právo legislativní iniciativy má prezident, výbor parlamentu, poslanec, frakce parlamentu, nejvyšší zastupitelstvo Abcházie a Adjary a minimálně 30 000 voličů. Iniciativa je nejprve projednávána na příslušném relevantním výboru. Návrh zákona spolu se stanoviskem tohoto výboru dále putuje do dalších parlamentních výborů a parlamentních frakcí. Předtím, než výbor přepustí jednání o návrhu zákona do plenárního zasedání, se uskutečňuje výborové čtení. Pokud výbor shledá, že je zákon připraven být projednáván v plénu, je příslušný návrh zákona předán kanceláři Parlamentu, která určuje pořadí jednání. Parlament projednává návrh zákona ve třech čteních. Po prvním a druhém čtení pokud návrh zákona projde, vrací zpět do výboru, kde jsou projednávány připomínky. V prvním čtení se projednávají obecné zásady a hlavní myšlenky. Ve druhém čtení se projednávají jednotlivé oddíly, kapitoly a připomínky z prvního čtení. Ve třetím čtení jsou přípustné pouze jazykové připomínky. Pokud je ve třetím čtení návrh zákona přijat, je předán Prezidentovi k podpisu. Zákon vejde v účinnost 15. dnem od jeho zveřejnění.¹⁷ Běžný zákon je přijat, když je schválen nadpoloviční většinou přítomných poslanců. Ústavní změny musí schválit více jak 2/3 všech poslanců v našem případě 100. Parlament může přehlasovat prezidentův nesouhlas s návrhem zákona, pokud původní znění schválí více jak 3/5 přítomných poslanců.¹⁸

V rámci posilování role parlamentu v systému, ke kterému dochází od roku 2010, dojde v roce 2013 především k následujícím změnám:¹⁹

- Posílení dohledu a kontroly nad exekutivou, nad armádou nad zpravodajskými službami;
- Získání pravomoci schvalovat šéfy regulačních orgánů (např. orgány pro regulaci hospodářské soutěže atp.);
- Většina legislativních návrhů bude po změnách iniciována parlamentem.
- Snížení volební klauzule z původních 7 na 5 %.

Fungování gruzínského politického systému dosud plně neodpovídá západním demokratickým a lidskoprávním standardům. Např. nevládní organizace Freedom House označuje zemi za „částečně svobodnou“, Human Rights Watch ve své zprávě z roku 2012 hovoří o nedostatečném dodržování lidských práv: používání nepřiměřené síly na rozehánění protivládních protestů v souvislosti s květnovými

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ The Legislative Process. In: *Parliament of Georgia* [online]. 2012 [cit. 2012-11-05]. Dostupné z: OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Extraordinary Presidential Election 2008, Interim report no. 1, 6-13 december 2007. [online]. 2007. [cit. 2012-11-03]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/georgia/29941>.

¹⁸ Constitution of Georgia. [online]. 24.8.1995 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.parliament.ge/files/68_1944_951190_CONSTIT_27_12.06.pdf.

¹⁹ THE GOVERNMENT OF THE GEORGIA. Democratic Reforms. In: *2004-2010 Seven years that changed Georgia forever* [online]. 2004 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.georgianreforms.com/res/02.pdf>.

událostmi 2011 v Tbilisi,²⁰ omezování svobody shromažďování a omezování svobody médií nebo omezování celonárodního televizního vysílání je na státní a provládní stanice.²¹ Podle týdeníku *The Economist* spočívají problémy Gruzie ve všudypřítomné korupci, klientelistických vazbách mezi politickými elitami a podnikatelskou sférou a nepřítomnosti nestranných médií a nezávislosti soudní moci.²²

Volební systém do parlamentu v Gruzii

Změna politického systému s postupným posílením parlamentu v roce 2013 se systému volebního zásadně nedotkne. Členem parlamentu se může stát každý občan Gruzie, který má právo volit a dosáhl alespoň 21 let.²³ Mandát poslance je dle ústavy volný a odvolání poslance je nepřípustné. Volit do parlamentu může každý občan Gruzie, který dosáhl 18 let. Není povinnost chodit k volbám.²⁴

Volby do parlamentu jsou všeobecné, přímé a na základě principu tajného hlasování. Poslanci jsou voleni na základě smíšeného volebního systému. Část poslanců, konkrétně 77, je volena v jednom celostátním volebním obvodu na základě poměrného volebního systému s využitím vázaných kandidátních listin. Volič si vybírá mezi kandidátními listinami, které nemůže nijak upravit (např. udělit preferenční hlas). Dle dosaženého počtu hlasů (získaného procenta) je poměrně přidělován počet křesel v parlamentu. Aby mohla politická strana postoupit do procesu přerozdělování hlasů, musí získat alespoň 5 % hlasů.²⁵

Druhá část poslanců (73) je volena v jednomandátových volebních obvodech na základě většinového systému. Pokud ani jeden z kandidátů nepřekročí hranici 30 %, koná se kolo druhé, v němž se vítězem stane ten, který získá větší počet hlasů.²⁶ Aby byly volby platné, musí se v každém volebním obvodu alespoň 50 % registrovaných voličů dostavit k volbám.²⁷

²⁰ FreedomHouse, *Freedom in the World 2012* [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z:

<http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/georgia>

²¹ World Report 2012: Georgia. HUMAN RIGHTS WATCH. *Human Rights Watch* [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-georgia>.

²² Georgia's election: Pain and grief in Georgia. *The Economist* [online]. 29.9.2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.economist.com/node/21563789>.

²³ Hranice snížena z původních 25 let, změna přijatá po 11. 12. 2011. Zdroj:OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Parliamentary Elections, 1 October 2012, Statement of preliminary findings and conclusions. [online]. 2.9.2012. [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/94593>.

²⁴ GEORGIA: Sakartvelos Parlamenti (Parliament). *Inter Parliamentary Union* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.ipu.org/parline-e/reports/2119_B.htm.

²⁵ Georgia. IFES. *Election Guide* [online]. 2012 [cit. 2012-10-13]. Dostupné z: <http://electionguide.org/election.php?ID=1647>.

²⁶ Tamtéž.

²⁷ GEORGIA: Sakartvelos Parlamenti (Parliament). *Inter Parliamentary Union* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.ipu.org/parline-e/reports/2119_B.htm.

Volby v Gruzii 1. 10. 2012

Volby 2012 OBSE zhodnotila jako „významný krok v upevňování demokratických voleb“, volby byly charakterizované jako „konkurenční s aktivní účastí voličů“. Přes toto celkové hodnocení OBSE volby i kritizovala – prostředí kolem voleb OBSE charakterizuje jako polarizované a napjaté s používáním drsné rétoriky a někdy až násilí. Volební kampaň OBSE ve své zprávě popisuje jako napadání vládní strany ohledně výhod plynoucích z funkcí ve vládě, a opoziční strany ohledně původu finančního majetku. Kampaň postrádala zaměření na závažná témata a konkrétní politický program.²⁸ OBSE zaznamenala nesrovnalosti s voličskými seznamy, problém s různě velkými volebními obvody ve většinové volbě, zastrašování kandidátů, aktivistů a státních zaměstnanců, v některých oblastech se objevily nepokoje v souvislosti s volbami, dále např. nedostatečná kontrola volební účasti voličů.²⁹ Zpráva OBSE o obecních volbách v roce 2010 sice zaznamenala pokrok směrem k volné soutěži politických stran, avšak určité nedostatky přetrvávaly: nedostatky v právním rámci a v jeho implementaci (Ústava Gruzie detailně nedefinuje lokální vlády. Volební zákon do obecních zastupitelstev se nevztahuje na nezávislé kandidáty. V gruzínském právním rámci existuje ustanovení, které umožňuje neomezené agitování ze strany některých veřejných činitelů např. prezidenta, členů parlamentu, členů vlád. Dále je možné zaznamenat používání administrativních zdrojů pro účely volební kampaně.), nerovné soutěžní podmínky (nerovný prostor volebních stran v médiích – neobjektivnost médií) a ojedinělé podvody ve volebním dni.³⁰

OBSE identifikuje některé problémy spojené s volbami a předvolební kampaní. Svoboda shromažďování a svoboda projevu byly dodrženy, i když některé ojedinělé případy hovoří o opaku, např. zastrašování politických aktivistů a sympatizantů v průběhu kampaní (zastrašování často končilo zadržením či udělením pokuty, což se převážně objevilo na straně Gruzínského snu), rozdílnost v různorodosti podávání informací a prostoru politických stran na různých televizních stanicích³¹. Mezníkem ve volebních kampaních bylo video o bití a znásilňování ve věznicích, které se dostalo na veřejnost 19. 9. 2012. Videu³² vyvolala velkou vlnu protestů

²⁸ OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Parliamentary Elections, 1 October 2012, Statement of preliminary findings and conclusions. [online]. 2.9.2012. [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/94593> .

²⁹ OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Parliamentary Elections, 21 May 2008, Statement of preliminary findings and conclusions. [online]. 22.5.2008. [cit. 2012-10-16]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/georgia/32017> .

³⁰ OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Municipal Elections, 30 May 2010, Statement of preliminary findings and conclusions. [online]. 31.5.2010. [cit. 2012-10-16]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/georgia/68206> .

³¹ OBSE uvádí, že pouze kanál Georgian Public Broadcaster publikoval politicky vyvážené informace o předvolebních kampaních.

³² The Economist hovoří o situaci okolo videí takto: Nevraživost dvou táborů byla zřejmá na příkladu postoje k videu, které vyšlo 19. září, jež ukazovalo bití a znásilňování ve věznicích. Prezident Saakašvili slíbil vyšetřování a propustil několik vyšších důstojníků. Vládní představitelé nařkli opozici, že video zfalšovala, protože shodou okolností proniklo na veřejnost ve stejnou dobu, co byly volby. Naopak představitelé Georgian Dream prohlašovali, že skandál odhalil pravou tvář režimu. Strany se vzájemně napadaly, místo toho, aby řešily

v ulicích, k opoziční straně se tak přidalo daleko více příznivců. Celkově ale OBSE den voleb charakterizuje jako klidný a pokojný.³³

Parlamentní volby v roce 2012 jsou důležitější součástí politického života Gruzie, než byly doposud, jelikož určují, kdo bude příštím premiérem, který – jak již bylo řečeno – po příštích prezidentských volbách získá daleko rozsáhlejší pravomoci, než má dnes.

Parlamentní volby v Gruzii se uskutečnily 1. října. Účastnilo se jich čtrnáct politických stran a dvě koalice vytvořené před volbami. Hlavními rivaly bylo Sjednocené národní hnutí současného prezidenta a koalice Gruzínský sen³⁴ Bidziny Ivanišviliho. Zvítězil Gruzínský sen před vládním Sjednoceným národním hnutím. Gruzínský sen získal většinu jak v proporční, tak většinové složce volby. Souhrnné výsledky zobrazuje Tabulka 2. V proporčním systému se přes 5% uzavírací klauzuli dostaly pouze dvě strany – Sjednocené národní hnutí a Gruzínský sen. Další strany nedosáhly na 5 % hlasů, např. Křesťanská demokratická unie, jež byla třetí v pořadí, získala pouhých 2,05 %. Gruzínský sen obdržel od voličů 54,89 % hlasů, což jí umožnilo získat 44 mandátů v poměrné složce, ve většinové složce se jí podařilo zvítězit ve 40 volebních obvodech, dohromady tak získala 84 křesel. Aby však strana mohla přijímat ústavní změny, musela by získat 100 křesel (2/3 všech křesel). Sjednocené národní hnutí v proporční volbě od svých voličů obdrželo 40,40 % hlasů (33 mandátů) a zvítězilo ve 33 jednomandátových volebních obvodech, dohromady tedy získala 66 mandátů. Oproti volbám v roce 2008 si Sjednocené národní hnutí pohorsilo o 52 křesel.

katastrofální podmínky ve věznicích. Zdroj: Georgia's election: Pain and grief in Georgia. *The Economist* [online]. 29.9.2010, mmmm [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.economist.com/node/21563789>.

³³ OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Parliamentary Elections, 1 October 2012, Statement of preliminary findings and conclusions. [online]. 2.9.2012. [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/94593>.

³⁴ Georgian Dream-Democratic Georgia; Republican Party; Our Georgia-Free Democrats; Conservative Party; National Forum and Industry Will Save Georgia

Volební účast

Registrovaní voliči	3 613 851	
Volební účast	2 157 113	59,69%

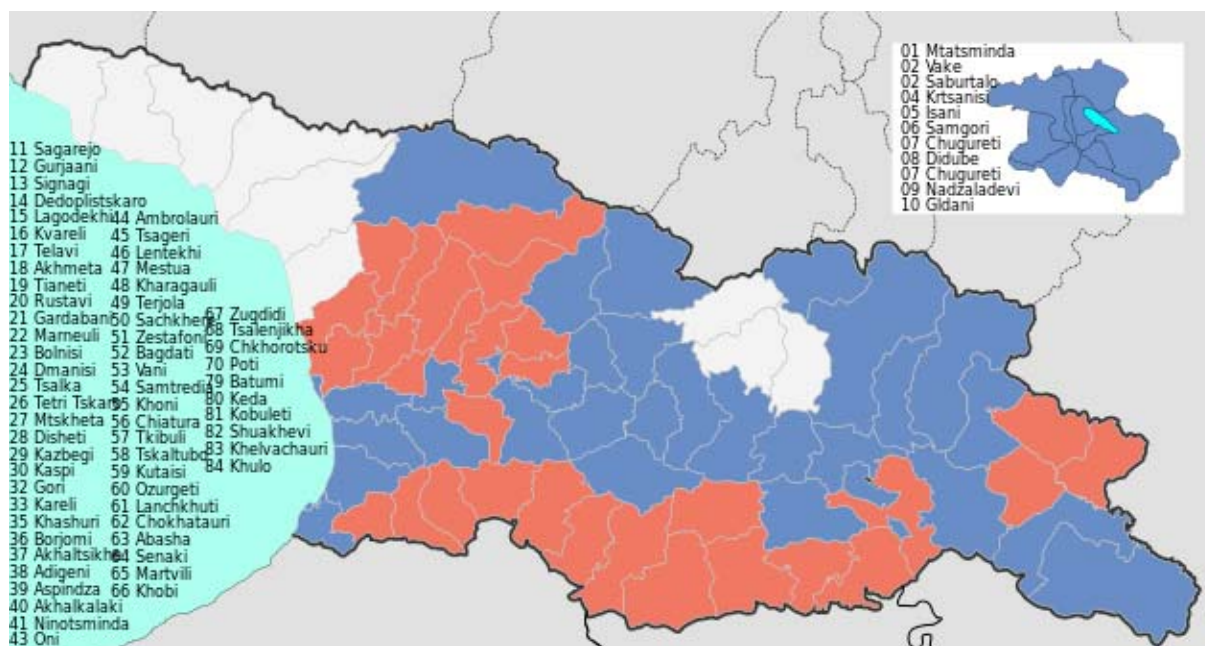
Tabulka 1 Zdroj: <http://www.results.cec.gov.ge/>.

Výsledky voleb Gruzie 1. 10. 2012

Volební strana	Většinová složka (získané mandáty)	Poměrná složka (získané hlasy)	Poměrná složka (procentuální zisky)	Poměrná složka (získané mandáty)	Zisk mandátů celkem
Gruzínský sen	40	1 184 059	54,89%	44	84
Sjednocené národní hnutí	33	871 558	40,40%	33	66

Tabulka 2 Zdroj: <http://www.results.cec.gov.ge/>.

Mapa zisků stran ve většinové složce

Obrázek 1 – modré oblasti výhra Gruzínský sen, červené oblasti výhra Sjednocené národní hnutí Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Georgian_parliamentary_election_2012 .

Došlo tak k zajímavé situaci, kdy prezident má pověřit sestavením vlády svého oponenta, a navíc s ním má úzce spolupracovat. Prezident může odmítnout nominaci premiéra a tím způsobit krizi. Prezident Saakašvili však po vyhlášení výsledků uznal porážku v parlamentních volbách a oznámil, že pověřil opozičního Bidzina Ivanišviliho sestavením nové vlády. Navíc po porážce jeho strany prohlásil:

„Věříme, že jejich názory (představy) jsou extrémně špatné. Ale demokracie pracuje podle toho, jak rozhodne většina občanů Gruzie“³⁵. Ivanišvili prohlásil, že nejlepším řešením situace by bylo, kdyby prezident Saakašvili rezignoval, dodal k tomu ale, že se nejedná o žádné ultimátum.³⁶

Reakce na volby

V oficiální reakci na volby v Gruzii Evropská unie (jménem Catherine Ashton a eurokomisaře Štefana Füleho) ocenila pozitivní průběh voleb, jež dokazuje závazek Gruzie k další demokratizaci, která by měla být podpořena dle EU spolupráci všech poslanců.³⁷

Ministři zahraničí Bulharska, České republiky, Litvy, Lotyšska a Rumunska zaslali Saakašvilimu a Ivanišvilimu dopis, ve kterém vyjadřují, že parlamentní volby byly významným krokem v konsolidaci demokracie v zemi. Ministři navíc projeví odhodlání k podpoře a pomoci Gruzie v pokračování evropské a euro-atlantické integrace.³⁸

Vztahy s Ruskem se od roku 2008 nacházely na bodu mrazu. Po výhře Gruzínského snu Rusko věří ve znovuoobnovení vzájemných vztahů. Ruský ministr zahraničí Lavrov věří v normalizaci vzájemných vztahů nejen s Ruskem, ale i s Jižní Osetií a Abcházií.³⁹ Dmitry Peskov, mluvčí prezidenta Putina, řekl, že Rusko se těší z nového vedení Gruzie. Nadále uvádí, že „pokud bude mít nové vedení větší politickou moudrost, tak se pro zemi otevře mnoho nových cest“. Ivanišvili uvedl, že je větší možnost, že by se vývoz některých produktů mohl opět obnovit.⁴⁰

³⁵ HARDING, Luke a Miriam ELDER. Georgia's president Saakashvili concedes election defeat. *The Guardian* [online]. 2.2.2012, [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/world/2012/oct/02/georgia-president-saakashvili-election-defeat> .

³⁶ Ivanishvili: President's Resignation not a Demand. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 3.10.2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://civil.ge/eng/article.php?id=25306> .

³⁷ European Union. Joint Statement by EU High Representative Catherine Ashton and Commissioner Štefan Füle on the results of Georgia's parliamentary elections. [online]. 2.10.2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/132699.pdf .

³⁸ Five EU FM's Send Letters to Saakashvili, Ivanishvili, Urge Smooth Transition. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 8.10.2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://civil.ge/eng/article.php?id=25329> .

³⁹ Lavrov Comments on Georgia's Elections. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 9.10.2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://civil.ge/eng/article.php?id=25334> .

⁴⁰ HARDING, Luke a Miriam ELDER. Georgia's president Saakashvili concedes election defeat. *The Guardian* [online]. 2.2.2012, č. 2222 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/world/2012/oct/02/georgia-president-saakashvili-election-defeat> .

Literatura

CIA. The World Factbook: Georgia. [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gg.html>.

Constitution of Georgia. [online]. 24.8.1995 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.parliament.ge/files/68_1944_951190_CONSTIT_27_12.06.pdf.

European Union. Joint Statement by EU High Representative Catherine Ashton and Commissioner Štefan Füle on the results of Georgia's parliamentary elections. [online]. 2.10.2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/132699.pdf.

Five EU FM's Send Letters to Saakashvili, Ivanishvili, Urge Smooth Transition. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 8.10.2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://civil.ge/eng/article.php?id=25329>.

Georgia. *Encyclopaedia Britannica: Facts Matter* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/230186/Georgia/272350/Independence>.

Georgia. *Freedom House: Freedom in the World* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/georgia>.

Georgia. IFES. *Election Guide* [online]. 2012 [cit. 2012-10-13]. Dostupné z: <http://electionguide.org/election.php?ID=1647>.

GEORGIA: Sakartvelos Parlamenti (Parliament). *Inter Parliamentary Union* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.ipu.org/parline-e/reports/2119_B.htm.

GEORGIA Sakartvelos Parlamenti (Parliament): Elestions in 2008. *Inter-Parliamentary Union* [online]. 2008 [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: http://www.ipu.org/parline-e/reports/arc/2119_08.htm.

Georgia's election: Pain and grief in Georgia. *The Economist* [online]. 29.9.2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.economist.com/node/21563789>.

HARDING, Luke a Miriam ELDER. Georgia's president Saakashvili concedes election defeat. *The Guardian* [online]. 2.2.2012, [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/world/2012/oct/02/georgia-president-saakashvili-election-defeat>.

Ivanishvili: President's Resignation not a Demand. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 3.10.2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://civil.ge/eng/article.php?id=25306>.

Lavrov Comments on Georgia's Elections. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 9.10.2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://civil.ge/eng/article.php?id=25334>.

New Constitution Adopted. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 15.10.2010 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://civil.ge/eng/article.php?id=22756>.

Nine-party opposition coalition's statement. *Civil.ge: Daily News Online* [online]. 17.1.2008 [cit. 2012-11-02]. Dostupné z: <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=16930>.

OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Extraordinary Presidential Election 2008, Interim report no. 1, 6-13 december 2007. [online]. 2007. [cit. 2012-11-03]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/georgia/29941>.

OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Parliamentary Elections, 21 May 2008, Statement of preliminary findings and conclusions. [online]. 22.5.2008. [cit. 2012-10-16]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/georgia/32017> .

OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Municipal Elections, 30 May 2010, Statement of preliminary findings and conclusions. [online]. 31.5.2010. [cit. 2012-10-16]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/georgia/68206> .

OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Parliamentary Elections, 1 October 2012, Statement of preliminary findings and conclusions. [online]. 2.9.2012. [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/94593> .

STREUBLOVÁ, Denisa. Rusko nabízí Gruzii obnovení diplomatických vztahů. *Mediafax.cz* [online]. 2.3.2012, [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.mediafax.cz/zahranici/4017609-Rusko-nabizi-Gruzii-obnoveni-diplomatickych-vztahu> .

THE GOVERNMENT OF THE GEORGIA. Democratic Reforms. In: *2004-2010 Seven years that changed Georgia forever* [online]. 2004 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: <http://www.georgianreforms.com/res/02.pdf> .

The Legislative Process. In: *Parliament of Georgia* [online]. 2012 [cit. 2012-11-05]. Dostupné z: OSCE. INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION: Georgia — Extraordinary Presidential Election 2008, Interim report no. 1, 6-13 december 2007. [online]. 2007. [cit. 2012-11-03]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/georgia/29941> .

World Report 2012: Georgia. HUMAN RIGHTS WATCH. *Human Rights Watch* [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-georgia> .